

N:o 25.

Ank. till Riksd. kansli den 7 mars 1901, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion angående ändring i föreskrifterna om villkoren för lagfarts erhållande.

Andra Kammaren har till behandling af lagutskottet hänvisat en af herr *O. E. Gädde* inom nämnda kammare afgifven motion, n:o 49, af följande lydelse:

»Ett tillfredsställande, tidsenligt ordnande af lagstiftningen angående lagfart å fastighet låter icke förena sig med urgamla former, hvarför öfvergång till ett nytt system kan sägas hafva skett genom den år 1881 utfärdade lagen om tjugunårig häfd samt om rätt till erhållande af lagfart å fång, derå klander icke inom 10 år väckts, hvilken klandertid genom lagen den 31 december 1891 förkortats till fem år.

Dessa nu anförda lagförändringar utgöra ett alldeles otvetydigt bevis derpå, att behovet af lättare former för lagfartsärenden blifvit erkänt.

Ett ännu färskare vittnesbörd derom gifves i justitieombudsmännens till innevarande Riksdag gjorda framställning och förslag, att lagfart skulle på landet beviljas af domare i stället för af häradsrätt.

Mot denna uppfattning strider likväl den i § 10 af gällande förordning om lagfart lemnade föreskrift om kungörelse i allmänna tidningar och i kyrkor samt en klandertid af fem år derefter; dock torde det icke böra lemnas oanmärkt, att genom lagen den 19 november 1897 ändring skett i dittills gällande föreskrifter angående kungörelser, så att, hvad min hemort beträffar, antalet kyrkor, der kungörelser skulle uppläsas, minskats från 14 till 5.

Jag har från min hemort exempel på att lagfart nekats person, som i 40 år besuttit och varit i mantals- och skattskrifningslängd antecknad såsom egare af genom arfskifte vunnin egendom, hvilken under den tid han innehaft densamma ingått i sedermera faststaldt laga skifte, dervid hans eganderätt följaktligen af domaren pröfvats och af öfrige delegare i skifteslaget erkänts.

Det förekommer mig derfor orimligt, att en person, som under längre tid innehaft en genom laga fång åtkommen fastighet, icke också skulle kunna utan onödigt tidsuppehåll vinna lagligt erkännande af eganderätten till en fastighet, till hvilken annan omöjligt kan visa bättre rätt.

Jag behöfver icke närmare utveckla de olägenheter, hvarmed ett långvarigt uttänjande af lagfartsärenden kan vara förknippadt, enär dessa olägenheter äro allmänt insedda, utan torde med åberopande af det redan anförda få hemställa, det Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t begära förslag om sådan ändring af nu gällande föreskrifter, att den i § 10 af kongl. förordningen den 16 juni 1875 angående lagfart, sådan densamma numera lyder, bestämda klandertid af fem år må inskränkas till ett år efter sista kungörandet.»

Utskottet kan ej biträda motionärens förslag. Genom en lagändring af den innebörd, som i motionen ifrågasättes, komme nemligen, efter utskottets uppfattning, de bestämmelser i 10 § lagfartslagen, hvilka äro ämnade att utgöra garantier mot lagfarts beviljande åt annan än rätte egaren, att i väsentlig mån förlora sin kraft. Faran för att lagfart komme den oredlige förvärfvaren till godo blefve derigenom väsentligt ökad, liksom ock i följd deraf möjligheten för honom att emot rätte egaren vinna häfd å fastigheten.

Till den lagfartssökandes anspråk på lättnad i att vinna stadgad rätt till en fastighet, förvärfvad genom fång, hvartill laglig åtkomst ej kan visas, synes all skälig hänsyn vara tagen dels i och med den redan år 1891 genomförda, af motionären omförmälda förkortningen af tidsbestämmelsen i 10 § lagfartslagen från tio till fem år, dels ock genom den likaledes af motionären omnämnda inskränkning, som år 1897 egt rum beträffande antalet af de kyrkor, hvori kungörelse om hvilande lagfartsansökning bör uppläsas.

Med erinran slutligen, att ganska mycken tvekan gjorde sig gällande, då vid 1891 års riksdag fråga förelåg om förändring af ofvanberörda tidsbestämmelse från tio till fem år, får utskottet sålunda hemställa,

att ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 7 mars 1901.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.
